

Gabay ng Magulang sa Proseso ng Admission, Review, at Dismissal

Pebrero 2021

[Link to The Legal Framework](#)

[Link to TEA Special Education](#)

Copyright © 2021. Texas Education Agency. Nakalaan ang Lahat ng Karapatan.

Talaan ng mga Nilalaman

Pambungad	1
Early Childhood Intervention	3
Tulong para sa Batang Nasa Edad ng Pagpasok sa Paaralan.....	3
Tugon sa Intervention	4
Referral para sa Paunang Pagsusuri.....	4
Paunang Nakasulat na Paunawa	5
Pahintulot ng Magulang.....	6
Mga Pamamaraan ng Pagsusuri.....	6
Mga Meeting ng Admission, Review, and Dismissal Committee	7
Pagiging Karapat-dapat	8
Paunang Paglalaan ng mga Serbisyo.....	10
Individualized Education Program	10
Present Levels of Academic Achievement and Functional Performance.....	11
Mga Taunang Mithiin	11
Special Education, Mga Kaugnay na Serbisyo, at mga Karagdagang Tulong at Serbisyo.....	11
Mga Pagtatasa ng Estado	12
Transition	13
Mga Estudyanteng Nasa Hustong Gulang.....	14
Mga Batang May Autism	14
Mga Batang Bingi o Mahina ang Pandinig.....	15
Mga Batang Bulag o May Kapansanan sa Pangingin.....	15
Behavioral Intervention Plan (BIP)	16
Mga Serbisyo sa Extended School Year.....	16
Placement.....	16
Desisyon ng ARD Committee.....	17
Kopya ng IEP	17
Pagrerepaso ng IEP.....	18
Muling Pagsusuri (Reevaluation).....	18
Independent Educational Evaluation (IEE).....	19
Pagbawi ng Pahintulot para sa Mga Serbisyo	19
Pagtatapos (Graduation)	20
Disiplina	21
Pinabilis na Kinakailangang Proseso ng Pagdinig (Expedited Due Process Hearing)	24
Pagtutol sa Kapasyahan (Dispute Resolution).....	24
Karagdagang Tulong.....	24

Pambungad

Ang gabay na ito ay binuo ng Statewide Leadership for the Legal Framework Project Team at ng *Texas Education Agency (TEA)* bilang tugon sa pangangailangan sa *Texas Education Code (TEC) § 26.0081*. Ang gabay na ito ay dinisenyo para bigyan ka, bilang magulang ng isang batang karapat-dapat o maaaring karapat-dapat para sa special education at mga kaugnay na serbisyo, ng mas mabuting unawa sa proseso ng special education at sa iyong mga karapatang pampamamaraan (procedural rights) at mga responsibilidad upang lubos kang makalahok sa proseso ng pagpapasya tungkol sa edukasyon ng iyong anak.

Ang *Individuals with Disabilities Education Act of 2004 (IDEA)* ay ang batas pederal na namamahala sa proseso ng special education. Isa sa mga pangunahing layunin ng IDEA ay ang masigurong may matatanggap na *free appropriate public education (FAPE)* ang mga batang may kapansanan na nagbibigay-diin sa special education at mga kaugnay na serbisyo na dinisenyo upang matugunan ang kanilang natatanging pangangailangan at maihanda sila para sa higit pang edukasyon, pag-eempleyo, at pamumuhay nang hindi umaasa sa iba. Ang *special education* ay nangangahulugang pagtuturo na tutugon sa natatanging pangangailangan ng isang batang may kapansanan. Ang *mga kaugnay na serbisyo* ay mga espesyal na serbisyong kailangan upang masuportahan ang special education ng mga estudyante upang makausad sila sa pagtugon sa kanilang mga mithiing pang-akademiko at functional. Maaaring kasama sa kaugnay na mga serbisyo ang mga serbisyong tulad ng occupational therapy, physical therapy, speech-language therapy, counseling services, orientation at mobility services, at/o transportation services.

Sa ilalim ng IDEA, ang mga magulang ay binibigyan ng malaking antas ng paglahok sa bawat yugto ng proseso ng special education. Inilalarawan ng gabay na ito ang iba-ibang aktibidad na maaaring maganap sa prosesong iyon. Para tulungan kang mas maunawaan ang iyong mga karapatang legal sa ilalim ng IDEA, inuutusan ang paaralan na bigyan ka ng kopya ng isang dokumentong tinatawag na [Notice of Procedural Safeguards](#) sa ilang partikular na panahon sa proseso ng special education. Kailangang ibigay sa iyo ang dokumento kahit minsan lang sa isang taon at kapag naganap ang alinman sa mga sumusunod na sitwasyon:

- Kapag ini-refer o kapag humiling ka ng paunang pagsusuri sa iyong anak;
- Kapag natanggap mo ang unang reklamo ng estado sa loob ng isang taong panuruan (school year)
- Kapag natanggap mo ang unang kahilingan para sa isang legal na proseso ng pagdinig sa isang taong panuruan;
- Sa araw na ginawa ang isang desisyon na gumawa ng isang disciplinary change of placement; at
- Kapag hiniling mo.

Sa Texas, ang pagiging karapat-dapat ng isang bata para sa mga serbisyo sa special education at mga kaugnay na serbisyo at karamihan sa mahahalagang desisyon tungkol sa special education program ng isang bata ay ginagawa ng isang admission, review, and dismissal (**ARD**) committee. Maaari mo ring marinig na tukuyin ang grupong ito bilang isang individualized education program (**IEP**) team, na siyang katagang ginagamit sa federal law. Kung binuo ang isang ARD committee para sa iyong anak, magiging miyembro ka ng komiteng iyon.

Ia-update ang gabay na ito sa paminsan-minsan kapag nagkaroon ng mga pagbabago sa mga kinakailangan ng special education sa pederal at estado. Makukuha ang isang electronic version na maaaring i-print sa Region 18 Education Service Center webpage sa Legal Framework for the Child-Centered Special Education Process sa <http://framework.esc18.net/>.

Maraming petsa at deadline sa proseso ng special education. Sa lathalang ito, nakalarawan ang mahahalagang petsa at deadline na iyon. Dagdag pa ryan, mayroong isang kasamang dokumentong on-line na makakatulong para masagot ang iyong mga tanong tungkol sa mga timeline para sa pagsusuri, paunang nakasulat na paunawa, paglipat, mga IEP review, at iba pang pangunahing konsepto. Ang *Timeline Decision Tree* ay makukuha sa <http://fw.escapps.net/display/Webforms/ESC18-FW-Documents.aspx?DT=G&LID=en>.

GABAY NG MAGULANG SA PROSESO NG ADMISSION, REVIEW, AT DISMISSAL

Early Childhood Intervention

Mayroong tulong para sa mga pamilyang may mga anak na sanggol at paslit na may pagkaantala sa paglaki. Ang ahensya sa Texas na naglalaan ng early intervention services na ito ay ang Texas Health and Human Services Commission (HHSC). Ang programa para sa mga batang napakabata pa ay ang Early Childhood Intervention (ECI) program. Ang mga serbisyong ito ay para sa mga batang wala pang tatlong taong gulang.

Sa edad na tatlo, ang mga batang may kapansanan ay maaaring maging karapat-dapat para sa special education at kaugnay na mga serbisyo. Kung magkagayon, ang school district ng bata ang responsable sa pagtiyak na magkaroon ng FAPE ang bata sa ikatlong kaarawan nito. Hindi lahat ng batang tumatanggap ng ECI services ay kwalipikado para sa mga serbisyong inilalaan ng isang pampublikong paaralan. Samakatuwid, hindi kukulangin sa 90 araw sa kalendaryo bago mag-tatlong taong gulang ang batang tumatanggap ng ECI services, isang meeting ang itatakda para tulungan ang pamilya sa paglipat mula ECI services tungo sa special education at kaugnay na mga serbisyo, kung angkop. Kung kwalipikado ang bata, kailangang ibigay ang special education at mga kaugnay na serbisyo sa bata pagsapit ng kanyang ikatlong kaarawan. Ang *Beyond ECI* ay isang lathalang naglalaman ng impormasyon tungkol sa paglipat mula early childhood program tungo sa special education. Ang lathalang ito ay matatagpuan sa https://www.navigatelifetexas.org/uploads/files/general-files/Beyond-ECI-ECI-17_1117.pdf.

Tulong para sa Batang Nasa Edad ng Pagpasok sa Paaralan

Kung ikaw ay may inaalala tungkol sa kakayahang matuto o sa paggawi ng iyong anak na nasa edad ng pagpasok sa paaralan, ang unang hakbang ay ang kausapin ang kanyang guro o ang punong-guro ng paaralan tungkol sa iyong mga inaalala. Kung mabigo ka sa hakbang na ito, dapat mong alamin sa isang tauhan ng paaralan ang tungkol sa paggawa ng referral sa student support team na naka-base sa loob ng paaralan, na binubuo ng isang team ng mga guro, at ibang personnel na palagiang nagmi-meeting upang talakayin ang anumang suliranin sa kakayahang matuto o sa paggawi ng bata.

Ang mga estudyanteng nahihirapan sa karaniwang klase ay maaaring isama muna sa support services o i-refer sa isang special education evaluation sa ilalim ng IDEA sa halip na tumanggap ng support services. Kung patuloy na nagkakaproblema ang isang estudyante sa karaniwang klase na may probisyon ng support services o hindi malutas ang mga pangangailangan ng estudyante sa pamamagitan lamang ng probisyon ng support services, kailangang i-refer ng paaralan ang estudyante para sa isang full individual at initial evaluation sa ilalim ng IDEA. Ang isang estudyante ay hindi kinakailangang bigyan ng support services para sa isang partikular na haba ng panahon bago gumawa ng isang referral para sa isang full individual at initial evaluation. Ang isang referral para sa full individual at initial evaluation ay maaaring gawin ng tauhan ng paaralan, mga magulang o legal na tagapag-alaga ng estudyante, o iba pang taong sangkot sa pag-aaral o pag-aalaga sa isang estudyante anumang oras. Tandaan na kung naghihinala ang tauhan ng paaralan na ang isang bata ay may kapansanan at nangangailangan ng special education at mga kaugnay na serbisyo, kailangang gumawa ng isang referral para sa full individual at initial evaluation.

Tugon sa Intervention

Inaatasan ng Batas Pederal ang mga paaralang magpokus sa pagtulong sa lahat ng bata na matuto sa pamamagitan ng maagang paglutas sa mga problema. Ang *Response to Intervention (Rti)* ay isang paraan ng pagtukoy na ginagamit ng maraming paaralan sa pagkilala at pagtulong sa mga batang nanganganib na hindi makaabot sa mga pamantayan sa baitang o grade-level standard. Ang pangunahing elemento sa isang Rti na pagtukoy ay: ang pagbibigay ng makasiyentipiko at base sa pananaliksik na pagtuturo at pamamagitan sa edukasyon sa silid-aralan ng pangkalahatang edukasyon; pag-monitor at pagsukat ng pag-unlad ng bata sa pagtugon sa mga pamamagitan; at paggamit ng mga sukat ng pag-unlad na ito sa paggawa ng desisyong pang-edukasyon.

Ang Rti approach ay bahagi ng isang baha-bahagdang sistema ng suporta (multi-tiered system of support o **MTSS**) kung saan bawat antas o bahagdan ay kumakatawan sa isang patindi nang patinding antas ng intervention. Ang mga intervention na ibinibigay sa isang bata ay patuloy na babaguhin batay sa pag-monitor ng pag-unlad hanggang sa sapat nang umuunlad ang ang bata. Ang mga batang hindi tumutugon sa mga paunang intervention sa loob ng nararapat na panahon, ayon sa mungkahi ng pagsasaliksik, ay inire-refer para sa mas matitinding intervention. Kadalasan, magkakaroon ng sapat na datos ang iyong paaralan pagkaraan ng anim na linggo ng intervention para gumawa ng mga desisyon sa mga susunod na hakbang (hal. ituloy ang intervention, patindihin ang intervention, i-refer para sa pagsusuri). Ang timeframe para sa paggawa ng desisyon ay depende sa dalas/tagal ng intervention at mga kasanayang tinututukan.

Hindi kailangang umangat ang bata sa bawat antas ng Rti system bago magkaroon ng referral para sa special education. Kapag naging maliwanag na hindi sapat ang mga general education intervention, kailangang magsuspetsa ang tauhan ng paaralan na ang bata ay may kapansanan at kailangan nilang magsimula ng referral. Ang mahahalagang konsiderasyon sa pagpapasiya kung sapat na ang mga general education intervention ay kinabibilangan ng isang pagrerepaso sa kasaysayan ng intervention at ang datos sa pag-monitor sa pag-unlad ng estudyante (kasalukuyang bilis ng pag-unlad at pagkilos tungo sa pagsasara ng mga agwat sa pagtatagumpay). Maaari ding humiling ng isang referral ang mga magulang anumang oras tumatanggap man ng mga intervention ang bata sa pamamagitan ng isang Rti system o hindi. Ang mga estratehiya ng Rti ay hindi maaaring gamitin para antalahin o ipagkait ang isang napapanahong pagsusuri sa isang batang hinihinalang may kapansanan sa ilalim ng IDEA.

Ang iba pang impormasyon tungkol sa prosesong Rti ay matatagpuan sa https://tea.texas.gov/Academics/Special_Student_Populations/Special_Education_SPED/Programs_and_Services/Response_to_Intervention.

Referral para sa Paunang Pagsusuri

Ang isang paaralan ay may apirmatibong tungkuling kunin ang iyong pahintulot at magdaos ng isang paunang pagsusuri para sa special education at mga kaugnay na serbisyo anumang oras ito maghinala na may kapansanan ang iyong anak at nangangailangan ng special education at mga kaugnay na serbisyo sa ilalim ng IDEA. Maaari ka ring humiling ng isang paunang pagsusuri sa iyong anak anumang oras.

Kung sumusulat ka ng isang kahilingan sa isang direktor ng special education services o sa isang empleyado ng nangangasiwa sa distrito para sa isang paunang pagsusuri para sa pagkanararapat sa special education, kailangan ng paaralan, nang hindi lalampas sa ika-15 araw ng pasukan sa paaralan pagkaraan ng petsa na matanggap ng paaralan ang kahilingan, na bigyan ka ng: 1) paunang nakasulat na paunawa tungkol sa mungkahi nilang magsagawa ng pagsusuri, isang kopya ng [Notice of Procedural](#)

Safeguards, at ng pagkakataong magbigay ng nakasulat na pahintulot para sa pagsusuri; o 2) paunang nakasulat na paunawa tungkol sa pagtanggap nilang suriin ang iyong anak at isang kopya ng Notice of Procedural Safeguards.

Pakitandaan na ang kahilingan para sa pagsusuri sa special education ay maaaring gawin sa pamamagitan ng pakikipag-usap at hindi na kinakailangan ng sulat. Dapat pa ring sumunod ang mga distrito at paaralang may bayad sa lahat paunawa ng pederal na kinakailangan para sa pagtutukoy, paghahanap, at pagsusuri sa mga bata na pinaghihinalaan na may kapansanan at nangangailangan ng special education.

Walang partikular na kinakailangang timeline para tumugon sa mga verbal na kahilingan, ngunit hinihikayat ang mga paaralan na sundan ang dating timeline na 15-araw-na-pasukan-sa-paaralan na nakalarawan sa itaas.

Paunang Nakasulat na Paunawa

Ang isa sa iyong mga karapatan sa ilalim ng IDEA ay ang tumanggap ng paunang nakasulat na paunawa tungkol sa ilang pagkilos o di-pagkilos hinggil sa iyong anak nang may sapat na panahon bago talaga kumilos o tumangging kumilos ang paaralan. Lalo na, kailanganng bigyan ka ng paaralan ng paunang nakasulat na paunawa sa iyong katutubong wika o sa ibang paraan ng komunikasyon kapag ito ay:

- Nagmumungkahing magpasimula o magbago ng pagkilala (identification), pagsusuri, programang pang-edukasyon, o pagtatakdang pang-edukasyon ng iyong anak o ang pagtustos ng FAPE sa iyong anak (kasama ang pagbabago na dinulot ng iyong pagbawi ng iyong pahintulot para sa patuloy na pagtustos ng special education at mga kaugnay na serbisyo); o
- Tumatangging magpasimula o magbago ng pagkilala, pagsusuri, programang pang-edukasyon, o pagtatakdang pang-edukasyon ng iyong anak o ang paglalaan ng FAPE sa iyong anak.

Kailangang ibigay ang paunang nakasulat na paunawa nang hindi kukulangin sa limang araw ng pasukan sa paaralan bago pa maisagawa o matanggihang gawin ang aksyon na minungkahi ng paaralan, maliban na lang kung sumasang-ayon ka sa mas maikling timeframe. Kailangan kang bigyan ng paaralan ng paunang nakasulat na paunawa sinang-ayunan mo man o hiniling ang pagbabago.

Kailangang isama sa isang paunang nakasulat na paunawa ang sumusunod na impormasyon.

- (1) Isang paglalarawan ng pagkilos na iminungkahi o tinanggihan ng paaralan;
- (2) Isang paliwanag kung bakit nagmumungkahi o tumatanggi ang paaralan na kumilos;
- (3) Isang paglalarawan ng bawat proseso ng pagsusuri, pagtatasa, pagtatala, o pag-uulat na ginamit ng paaralan bilang batayan ng iminungkahi o tinanggihang pagkilos;
- (4) Isang pahayag na protektado ang mga magulang ng isang batang may kapansanan sa ilalim ng mga pangangalaga sa pamamaraan ng bahaging ito at, kung ang paunawang ito ay hindi isang paunang referral para sa pagsusuri, ang kaparaanan kung paano makakakuha ng kopya ng paglalarawan ng mga pangangalaga sa pamamaraan;
- (5) Mga taong makokontak ng mga magulang para magpatulong sa pag-unawa sa mga kinakailangan sa special education;
- (6) Isang paglalarawan ng iba pang mga opsyon na isinaalang-alang ng ARD committee at ang mga dahilan kaya tinanggihan ang mga opsyon na iyon; at
- (7) Isang paglalarawan ng iba pang bagay na nauugnay sa mungkahi o pagtanggap ng paaralan.

Pahintulot ng Magulang

May ilang aktibidad sa prosesong special education na hindi maaaring maganap maliban lang kung makuha ng paaralan ang iyong pahintulot. Kailangang lubusang naipalam sa iyo ng paaralan ang lahat ng impormasyon na kinakailangan upang makagawa ng mabuting pagpapasya, kasama ang isang pagsasalawhan ng iminungkahing aktibidad.

Ang impormasyon ay kailangang nakasulat sa iyong katutubong wika o sa ibang paraan ng komunikasyon, maliban kung malinaw na hindi posibleng ibigay ang impormasyon sa ganitong paraan. Kung may mga rekord na ilalabas, kailangang ilista ng paaralan ang mga rekord at kung kanino ito ilalabas.

Kapag nagbigay ka ng pahintulot, nangangahulugan iyon na nauunawaan mo at isinulat mo na sang-ayon kang isagawa ng paaralan ang aktibidad na hinihingan ng iyong pahintulot. Mahalaga na nauunawaan mo na ang pahintulot ay boluntaryo at maaaring bawiin anumang oras bago maganap ang aktibidad. Gayunman, kung babawiin mo ang iyong pahintulot para sa isang aktibidad, hindi magsisimula ang bisa nito sa umpisa.

Ang mga sumusunod ay mga halimbawa ng mga aktibidad na nangangailangan ng iyong pahintulot:

- Pagsusuri sa iyong anak sa unang pagkakataon;
- Isang muling pagsusuri sa iyong anak nang minsan kada tatlong taon, o mas madalas na muling pagsusuri kung kailangan ng iba pang impormasyon, at hiniling mo o ng guro ng iyong anak ang muling pagsusuri;
- Paglalaan ng special education at kaugnay na mga serbisyo sa unang pagkakataon;
- Pagpayag na hindi dumalo sa meeting ang isang miyembro ng ARD committee kapag ang meeting ay may kasamang kaunting pagbabago o talakayan tungkol sa area ng kurikulum o related service ng miyembro; at
- Pag-imbata sa isang kinatawan ng anumang kalahok na ahensya na malamang na responsable sa paglalaan o pagpagbayad sa secondary transition services.

Mga Pamamaraan ng Pagsusuri

Kung nagbigay ka ng pahintulot sa isang full and individual evaluation (**FIE**), kailangang magbigay ang paaralan ng paunang nakasulat na paunawa ng anumang pamamaraan ng pagsusuri na isasagawa ng paaralan, gayundin ng isang kopya ng mga pampamamaraang pangangalaga kung sinusuri ang iyong anak sa unang pagkakataon. Kailangang gumamit ang paaralan ng sari-saring kasangkapan at estratehiya sa pagtatasa para mangalap ng nauugnay na impormasyong functional, developmental, at academic tungkol sa iyong anak, pati na ng impormasyong ibinibigay mo. Hindi maaaring gumamit ang paaralan ng iyong anak ng anumang hakbang o pagtatasa bilang kaisa-isang batayan sa pagtukoy kung ang iyong anak ay isang batang may kapansanan at sa pagtukoy sa isang angkop na educational program para sa iyong anak. Kailangang magsagawa ang iyong paaralan ng isang pagsusuri sa iyong anak sa lahat ng aspetong may kaugnayan sa hinihinalang kapansanan para matukoy kung ang iyong anak ay may kapansanan at para matukoy ang kanyang mga pangangailangan sa pag-aaral. Ang pamamaraan ng pagsusuri para sa iyong anak ay kailangang:

- May kasamang impormasyon tungkol sa academic, developmental, at functional na pagganap ng iyong anak;
- Gagawin ng sinanay at maalam na mga tauhan alinsunod sa mga tagubilin ng gumawa ng test at pangasiwaan para sa mga layunin kung saan ang mga pagtatasa ay may bisa at maaasahan;

- Gagawin sa katutubong wika ng iyong anak o sa iba pang paraan ng komunikasyon maliban kung malinaw na hindi posibleng gawin iyon; at
- Walang kinikilingan, o ibinigay sa isang paraang hindi magdidiskrimina sa iyong anak, anuman ang pinagmulan niyang kultura, lahi, o kapansanan.

Ang paunang pagsusuri at ang resultang report ay kailangang matapos nang hindi lalampas sa 45 araw ng pasukan sa paaralan kasunod ng petsa na matanggap ng paaralan ang iyong nakasulat na pahintulot. Gayunman, kung lumiban na ang iyong anak sa paaralan nang tatlo o mahigit pang araw ng pasukan habang ginagawa ang pagsusuri, kailangang palawigin ang pagsusuri nang ilang araw ng pasukan sa paaralan na katumbas ng bilang ng mga araw na lumiban sa paaralan ang iyong anak. Kailangan kang bigyan ng paaralan ng libreng kopya ng report ng pagsusuri.

Kung wala pang limang taong gulang ang iyong anak pagsapit ng Setyembre 1 ng taong panuruan at hindi nakaenrol sa pampublikong paaralan, o nakaenrol sa isang pribadong paaralan o home school anuman ang edad, kailangang makumpleto ang paunang pagsusuri at ang resultang report nang hindi lalampas sa ika-45 araw ng pasukan sa paaralan kasunod ng petsa na matanggap ng paaralan ang iyong nakasulat na pahintulot.

Walang eksepsyon sa timeline na 45 araw ng pasukan sa paaralan. Kung matanggap ng paaralan ang iyong pahintulot para sa paunang pagsusuri nang hindi kukulangin sa 35 ngunit wala pang 45 araw ng pasukan sa paaralan bago ang huling araw ng pagtuturo sa taong panuruan, ang nakasulat na report sa pagsusuri ay kailangang makumpleto at maibigay sa iyo pagsapit ng Hunyo 30 ng taong iyon. Gayunpaman, kung lumiban ang iyong anak sa paaralan sa tatlo o higit pang araw sa panahon ng pagsusuri, ang deadline na ika-30 ng Hunyo ay mawawalan ng bisa. Sa halip, ang pangkalahatang timeline na 45 araw ng pagpasok sa paaralan at karagdagang pagpapahaba para sa mga pagliban ng tatlo o higit pang araw ay gagamitin.

Kung hindi ka pumayag sa paunang pagsusuri, maaaring ituloy ng paaralan, ngunit hindi kinakailangan, ang pagsusuri sa pamamagitan ng paghiling ng pamamagitan o paghiling ng isang legal na proseso ng pagdinig. Kung magdesisyon ang paaralan na hindi ituloy ang pagsusuri, hindi lumalabag ang paaralan sa kinakailangan sa ilalim ng IDEA upang matukoy, mahanap, at masuri ang lahat ng batang may kapansanan na nangangailangan ng special education at mga kaugnay na serbisyo. Ang kinakailangang ito ay tinatawag na *child find duty* ng paaralan.

Mga Meeting ng Admission, Review, and Dismissal Committee

Kapag nakumpleto na ang report sa paunang pagsusuri, kailangang magbuo ng isang ARD committee para basahin ang report at ipasiya kung karapat-dapat ang iyong anak sa special education at kaugnay na mga serbisyo. Kasama sa mga miyembro ng ARD committee ang mga sumusunod:

- Ikaw na magulang;
- Isang regular education teacher man lang ng bata na kailangan, kapag posible, ay isang gurong responsable sa pagpapatupad ng isang bahagi ng IEP ng bata;
- Isang special education teacher o provider man lang ng bata;
- Isang kinatawan ng paaralan;
- Isang taong maaaring mag-interpret ng mga implikasyon ng mga resulta ng pagsusuri sa pagtuturo;
- Ibang indibidwal na may kaalaman o espesyal na kasanayan sa bata at inimitahan mo o ng paaralan;
- Tuwing naaangkop, ang bata;
- Hangga't naaangkop, sa iyong nakasulat na pahintulot o, kapag nag-edad 18 ang iyong anak, sa nakasulat na pahintulot ng iyong anak na nasa hustong gulang, isang kinatawan ng anumang kalahok

- na ahensya na malamang na responsable sa paglalaan o pagbabayad para sa transition services;
- Isang kinatawan mula sa career at technical education, hangga't maaari ay ang guro, kung isinasaalang-alang ang bata para sa pauna o patuloy na placement sa career o technical education; at
- Isang propesyonal na kawani na nasa language proficiency assessment committee, kung kinikilala ang bata na isang mag-aaral ng English.

Ang ARD committee ay kinabibilangan din, kung naaangkop, ng:

- Isang guro na sertipikado sa pagtuturo ng mga estudyanteng bingi o mahina ang pandinig, kung ang bata ay hinihinala o dokumentadong bingi o mahina ang pandinig;
- Isang guro na sertipikado sa pagtuturo ng mga estudyanteng may kapansanan sa paningin, kung ang bata ay pinagsususpetsahan o dokumentado na may masamang paningin; o
- Isang guro sertipikado sa pagtuturo ng mga estudyanteng may kapansanan sa paningin at isang guro na sertipikado sa pagtuturo ng mga estudyanteng bingi o mahina ang pandinig, kung pinaghihinalaang o naidokumento ang bata na may "deaf-blindness" o bingi at bulag.

Kailangang maimbita ka ng paaralan sa bawat meeting ng ARD committee para sa iyong anak at makagawa ng pagsisikap na masiguro na isa o parehong magulang ay lumahok. Isang nakasulat na paunawa ng meeting ay kailangang maibigay sa iyo nang hindi bababa sa limang araw ng pagpasok sa paaralan bago sumapit ang meeting, maliban kung sumang-ayon ka sa mas maikling timeframe. Kailangang kasama sa nakasulat na paunawa ang layunin, oras, lugar na pangyayarihan ng meeting, at isang listahan kung sinu-sino ang dadalo sa meeting. Kung hindi ka makapagsalita ng English, kailangang magbigay ang paaralan ng paunawa sa iyong katutubong wika, maliban kung sadyang hindi maaari na gawin ito. Kung ang iyong katutubong wika ay hindi isang nakasulat na wika, kailangang gumawa ng hakbang ang paaralan upang tiyakin na ang paunawa ay isinalin sa salita o sa pamamagitan ng ibang paraan upang iyong maintindihan ang paunawa.

Ang meeting ng ARD committee ay kailanganag maganap sa oras at lugar na sinang- ayunan mo at ng paaralan. Kung ang oras at petsa na minungkahi ng paaralan ay hindi maalwan para sa iyo, kailangang gumawa ng risonableng pagsisikap ang paaralan na makahanap ng oras na makausap kayo. Kung 'di maaari ang kapwa magulang na makadalo sa meeting, maaari kayong lumahok sa alternatibong paraan gaya ng gamit ang telepono o videoconferencing. Kung nabigo ang paaralan na kumbinsihin kang dumalo, makakapagsagawa ang paaralan ng pagpupulong na wala ka.

Ang isang kasapi ng ARD committee ay maaaring mapatawad (excused) sa pagdalo ng parte o kabuuan ng meeting ng ARD committee kapag ang pagdalo ng taong iyon ay hindi naman kailangan sapagkat ang kanyang lugar ng kurikulum o kaugnay na serbisyo ay hindi naman binabago o pinag-uusapan sa meeting. Kailangang sumang-ayon ka sa patawad na ito ng pasulat.

Ang isang kasapi ng ARD committee ay maaari ding mapatawad sa pagdalo ng meeting kapag may gagawing pagbabago, o pagtatalakay sa lugar ng kurikulum o kaugnay na serbisyo ng kasapi. Kung sumang-ayon ka at ang paaralan sa patawad ng pasulat at ang tao na pinatawad ay nagsumite ng nakasulat na kuro-kuro (input) para sa pagpapa-unlad ng IEP bago pa maganap ang meeting.

Pagiging Karapat-dapat

Mayroong dalawang parteng pagsubok para matiyak kung ang iyong anak ay karapat-dapat para sa special education at mga kaugnay na serbisyo: (1) kailangang may kapansanan ang iyong anak; at (2) bilang resulta ng kapansanan, kinakailangan ng iyong anak ng special education at kaugnay na mga serbisyo na

may maibibigay na benepisyo mula sa edukasyon. Upang makamit ang unang parte ng dalawang-parte na pagsubok para sa pagiging karapat-dapat, ang isang batang nasa pagitan ng edad 3 hanggang 21, maliban kung nakatala sa mga panaklong sa ibaba, ay kailangang tumugon sa mga pamantayan para sa isa o higit pang kategorya ng kapansanan nakalista:

- Autism;
- Bingi o mahina ang pandinig (mula pagsilang hanggang edad 21);
- Bingi at bulag (mula pagsilang hanggang edad 21);
- Pagkabagabag ng damdamin;
- Kapansanan sa isipan;
- Maramihang kapansanan;
- Walang kategoryang pagkabata (edad tatlo hanggang lima);
- Kapansanan sa buto at kalamnan;
- Iba pang kapansanan sa kalusugan;
- Partikular na kapansanan sa kakayahang matuto;
- Kapansanan sa pagsasalita o hindi malinaw magsalita;
- Tromatikong pinsala sa utak; o
- Kapansanan sa paningin (mula pagsilang hanggang 21).

Kailangang isagawa ng ARD committee ang pagtiyak sa pagiging karapat-dapat sa loob ng 30 araw ng kalendaryo mula sa petsa ng pagtatapos ng paunang pagsusuri na report. Kung ang ika-30 na araw ay matapat sa tag-init at walang pasok sa paaralan, may pagkakataon ang ARD committee hanggang sa unang araw ng klase sa tag-lagas upang matapos ang mga pagpapasiya patungkol sa unang pagtitiyak ng pagiging karapat-dapat, ng IEP, ng pagtatakda; maliban kung ang paunang pagsusuri ay nagpapahiwatig na ang bata ay mangangailangan ng mga serbisyo sa pagpapahaba ng taon ng pasukan (**ESY**) sa tag-init.

Ngunit kung ang paaralan ay matanggap ang iyong pahintulot para sa paunang pagsusuri ng hindi bababa sa 35 ngunit hindi hihigit ng 45 araw ng pagpasok bago sa huling araw ng pagtuturo ng taon ng pasukan at ang iyong anak ay hindi naging absent ng tatlo o higit pang araw sa panahon ng iyong pagbigay ng pahintulot hanggang sa huling araw ng pagtuturo (ang mga kundisyon ay nakamit para matanggap ang report ng pagsusuri sa pagsapit ng ika- 30 ng Hunyo), ang ARD committee ay kinakailangang mag-meeting ng hindi tatagal sa ika-15 araw ng pagpasok ng susunod na taon ng pasukan para maisaalang-alang ang report ng pagsusuri, maliban kung nagpapahiwatig ang pagsusuri na ang iyong anak ay mangangailangan ng serbisyong ESY sa tag-init. Kung ipinapahiwatig ng pagsusuri na ang iyong anak ay mangangailangan ng serbisyong ESY sa tag-init, kailangang mabisang mag-meeting ang ARD committee hangga't maaari upang matiyak ang pagsusuri ng bata.

Hindi lahat ng nahihirapang mag-aaral ay karapat-dapat para sa special education at mga kaugnay na serbisyo. Kung ang mga problema ng iyong anak ay nagmumula una sa lahat sa kakulangan ng angkop na pagtuturo sa pagbabasa o matematika o dahil sa katotohanan na limitado ang kahusayan ng bata sa wikang English, hindi dapat ipasiya na ang iyong anak ay isang batang may kapansanan sa ilalim ng IDEA. Kung ipinahihiwatig ng pagsusuri na ang iyong anak ay walang kapansanan, ang support team na naka-base sa loob ng kampus ay maaaring mag-meeting at magrekomenda ng iba pang serbisyo o programa sa pangkalahatang edukasyon upang matulungan ang iyong anak.

Kung ipapakita ng pagsusuri na ang iyong anak ay may kapansanan, kailangang talakayin ng ARD committee ang ikalawang bahagi ng pagsubok na may dalawang bahagi sa pagiging karapat-dapat sa pagpasiya kung ang iyong anak ay nangangailangan ng special education at kaugnay na mga serbisyo upang makasali at umunlad sa mga serbisyo ng kurikulum ng pangkalahatang edukasyon (ibig sabihin, ang kurikulum na katulad ng para sa mga batang walang kapansanan).

Paunang Paglalaan ng mga Serbisyo

Kung maging kwalipikado ang iyong anak para sa special education at kaugnay na mga serbisyo, kailangang bigyan ng paaralan ang iyong anak ng FAPE sa isang pinakamalayang kapaligiran. Natatamo ito sa pagpapaunlad ng ARD committee ng IEP at ng pagpapatupad ng paaralan ng IEP. Bago makapaghandog ang paaralan ng anumang unang serbisyong special education at kaugnay na mga serbisyo; gayunpaman, kailangang makuha ang iyong pahintulot para sa mga serbisyo. Kailangang gumawa ng risonableng pagsisikap ang paaralan na makuha ang iyong pahintulot para sa paunang paghahandog ng mga serbisyo. Kung hindi ka sumang-ayon sa mga paunang serbisyo, maaaring hindi humingi ang paaralan ng intervention o humiling ng kinakailangang proseso ng pagdinig upang maibabawan ang iyong pagtanggig magbigay ng pahintulot sa mga serbisyo. Walang ibibigay na special education at kaugnay na mga serbisyo kung tumatanggig magbigay ng pahintulot. Hindi lumalabag ang paaralan sa tungkulin nitong bigyan ng FAPE ang iyong anak kung tumatanggig magbigay ng pahintulot o ayaw mong tumugon sa isang kahilingang magbigay ng pahintulot sa paunang paglalaan ng special education at mga kaugnay na serbisyo.

Individualized Education Program

Ang mga pangunahing bumubuo sa IEP ay kinabibilangan ng:

- Present levels of academic achievement and functional performance ng iyong anak (**PLAAFP**);
- Masusukat na mga taunang mithiin, pati na ang ang academic at functional na mga mithiin;
- Isang paglalarawan ng special education, kaugnay na mga serbisyo, at karagdagang mga tulong at serbisyong ibibigay;
- Impormasyon kung paano lalahok ang iyong anak sa mga pagtatasa ng buong estado at distrito, kabilang na ang isang pahayag ng anumang indibidwal na mga angkop na pagsasaalang-alang na kailangan para makakuha ng pagtatasa ang iyong anak, at kung kailangan ng iyong anak na kumuha ng alternatibong pagtatasa, sa halip na regular na pagtatasa ng buong estado, at kung bakit angkop ang alternatibong pagtatasa sa iyong anak;
- Transition services, kapag angkop sa edad; at
- Ibang larangang kailangang isaalang-alang, at kung maipasiyang kailangan, matalakay para sa mga batang may ilang kapansanan, pangangailangan, o sitwasyon.

Ang TEA ay nakabuo ng isang anyo ng modelong IEP na matatagpuan sa

https://tea.texas.gov/Academics/Special_Student_Populations/Special_Education_SPED/Programs_and_Services/IEP_Model_Form. Maaaring gamitin ng paaralan ng iyong anak ang anyo ng modelong ito o maaari silang gumamit ng iba pang anyo.

Sa pagpapaunlad ng IEP, may ilang bagay na kailangang isaalang-alang ang ARD committee, kasama ang:

- Mga kalakasan ng iyong anak;
- Ang iyong mga inaalala para sa pagpapahusay ng kanyang edukasyon;
- Mga resulta ng mga katatapos na pagsusuri ng iyong anak; at

- Academic, developmental, at functional na mga pangangailangan ng iyong anak.

Dagdag pa ryan, kailangang talakayin ng ARD committee ang ilang espesyal na bagay para sa ilang bata, gaya ng mga sumusunod:

- Isiping gumamit ng positibong intervention sa pag-uugali at mga suporta at iba pang estratehiya upang talakayin ang pag-uugaling iyon kapag ang pag-uugali ng bata ay nagiging sagabal sa pag-aaral ng bata o ng iba;
- Isipin ang mga pangangailangan ng bata sa pagsasalita dahil ang mga pangangailangan iyon ay nauugnay sa IEP ng bata kapag kwalipikado itong ituring bilang isang batang may limitadong kahusayan sa English; magbigay ng pagtuturo sa braille at paggamit ng braille, maliban kung ipasiya ng komite na ang pagtuturo sa braille o paggamit ng braille ay hindi angkop para sa bata kapag ang bata ay bulag o may kapansanan sa paningin;
- Isipin ang mga pangangailangan sa komunikasyon ng bawat batang may kapansanan, at para sa batang bingi o mahina ang tainga, isipin ang mga pangangailangan ng bata sa pananalita at komunikasyon, mga pagkakataon para sa mga tuwirang komunikasyon sa mga kabarkada at propesyonal na tauhan sa pananalita at paraan ng komunikasyon, academic level, at buong saklaw ng mga pangangailangan, pati na ang mga pagkakataon para sa tuwirang pagtuturo sa pananalita at paraan ng komunikasyon ng bata; at
- Isipin kung kailangan ng bawat batang may kapansanan ng mga device na pantulong na teknolohiya at mga serbisyo.

Present Levels of Academic Achievement and Functional Performance

Ang IEP ay dapat maglaman ng isang pahayag ng PLAAFP ng iyong anak. Kailangang isama sa pahayag na ito kung paano nakakaapekto ang kapansanan sa pakikisalamuha at pag-unlad sa pangkalahatang kurikulum. Kung ang iyong anak ay isang batang preschool, kailangang ipaliwanag sa pahayag kung paano nakakaapekto ang kapansanan sa paglahok sa mga aktibidad na angkop sa edad.

Mga Taunang Mithiin

Ang IEP ay dapat maglaman ng masusukat na mga taunang mithiin, pati na ng mga academic at functional na mithiin, na dinisenyo para matugunan ang mga pangangailangan ng iyong anak bunga ng kapansanan upang siya ay makisalamuha at umunlad sa pangkalahatang kurikulum. Dapat ding talakayin ng mga mithiing ito ang ibang mga pangangailangang pang-edukasyon na bunga ng kapansanan ng iyong anak. Kailangang ilarawan ng IEP kung paano masusukat ang pag-unlad ng iyong anak tungo sa mga taunang mithiin gayundin kung kailan ibibigay sa iyo ang mga ulat sa pag-unlad.

Special Education, Mga Kaugnay na Serbisyo, at mga Karagdagang Tulong at Serbisyo

Ang ARD committee ang nagdedesisyon kung anong mga serbisyo ang kakailanganin upang:

- Mabigyan ng kakayahan ang bata na sumulong ng tama patungo sa pagkamit ng taunang layunin;
- Mapasama at umunlad sa pangkalahatang kurikulum (kasama ang paglahok sa extracurricular at hindi pang-academic na aktibidad); at
- Matuto at lumahok kasama ang mga bata na walang kapansanan.

Kailangang makasama sa IEP ang isang pahayag ng kinakailangang special education, mga kaugnay na serbisyo, at pantulong at mga serbisyo na ihahandog sa iyong anak o sa ngalan ng iyong anak. Ang mga serbisyong ito ay base sa mga pag-aaral ng mga kabarkada na nagbalik-aral nito (peer-reviewed research) sa pinaka-praktikal na maaabot nito.

Bilang karagdagan, kailangang maglaman ang IEP ng pahayag ng anumang kinakailangang pagbabago sa programa at mga suporta para sa mga tauhan ng paaralan na ibibigay. Kailangan ring makasama sa IEP ang petsang hinahangad na ma-umpisahan ang serbisyo at mga pagbabago at mga inaasahang dalas ng pangyayari, lokasyon, at haba ng mga serbisyo at pagbabago.

Mga Pagtatasa ng Estado

Sa ilalim ng batas pederal, ang mga pagtatasa ng estado ay kailangang ibigay sa lahat ng bata upang matiyak kung nagtagumpay ang mga paaralan sa pagtuturo ng mga bata ng mga panukat na pang-academic na nilalaman ng estado. Sa Texas, ang nilalamang pang-academic na panukat ay kilala bilang Texas Essential Knowledge and Skills, na matatagpuan sa TEA website sa https://tea.texas.gov/Academics/Curriculum_Standards/TEKS_Texas_Essential_Knowledge_and_Skills. Ang mga batang may kapansanan na tumatanggap ng mga special education services ay kukuha ng angkop na mga pagtatasa ng estado, ang regular na pagtatasa man o isang alternatibong pagtatasa para sa mga batang may mga pinakakapansin-pansing kapansanan sa pag-iisip na nakaayon sa mga alternatibong pamantayan batay sa antas ng academic achievement. Kumukuha man ang iyong anak ng regular na pagtatasa o ng isang alternatibong pagtatasa, ang pagtatasa ay nakaayon sa mahirap na mga pamantayan ng Estado sa akademikong nilalaman, at kailangang tumanggap ang iyong anak ng mga angkop na pagsasaalang-alang sa mga pagtatasa ng buong Estado at distrito, kung kailangan, tulad ng nakasaad sa IEP ng iyong anak.

Kung ipasiya ng ARD committee na kailangan ng mga akomodasyon para makalahok ang iyong anak sa mga pagtatasa, ang IEP ay dapat maglaman ng isang pahayag ng mga angkop na akomodasyon. Ang impormasyon tungkol sa akomodasyon ay makukuha sa https://tea.texas.gov/Student_Testing_and_Accountability/Testing/Student_Assessment_Overview/Accommodation_Resources.

Kung ipasiya ng ARD committee na kailangan ng iyong anak na kumuha ng alternatibong pagtatasa sa halip na ng pagtatasa ng isang partikular na buong estado o distrito, kailangang magkaloob ng mga pahayag patungkol sa dahilan ng hindi paglahok ng bata sa regular na pagtatasa at kung bakit ang partikular na alternatibong pagtatasa na pinili ay nararapat sa bata. Dagdag pa ryan, kung ang iyong anak ay kumukuha ng alternatibong mga pagtatasa, kailangan ding kabilangan ng mga pamantayan o panandaliang layunin ang IEP ng iyong anak. Ang mga pamantayan o panandaliang layunin ay kinakailangan lamang para sa mga estudyanteng may pinakakapansin-pansing kapansanan sa pag-iisip na kumukuha ng alternatibong pagtatasa na nakaayon sa mga alternatibong pamantayan ng academic achievement.

Kung hindi kasiya-siya ang resulta ng pang-estadong pagtatasa ng iyong anak, kailangang talakayin ng ARD committee ang paraan ng paglahok ng bata sa isang pinabilis na programa ng pagtuturo o matinding programa ng pagtuturo.

Transition

Hinihingi ng IDEA at ng batas ng estado na talakayin ng mga IEP para sa nakatatandang mga estudyante ang transition services. Ang *transition services* ay isang pinag-ugnay na grupo ng mga aktibidad na dinisenyo upang tulungang makalipat ang bata mula sa paaralan tungo sa mga aktibidad pagkatapos ng klase. Gayunman, ang edad kung saan dapat magsimula ang plano ng pagbabago, ay nag-iiba sa ilalim ng pederal na batas. Sa ilalim ng batas ng Texas, hindi lalampas kapag naging 14 taong gulang na ang estudyante, dapat itong isaalang-alang ng ARD committee at, kung naaangkop, talakayin ang sumusunod na mga isyu sa IEP:

- (1) Angkop na pagiging kasangkot ng estudyante sa pagbabago ng kalagayan ng estudyante sa buhay sa labas ng sistema ng pampublikong paaralan;
- (2) Kung ang estudyante ay wala pang 18 taong gulang, ang angkop na pagiging kasangkot ng magulang ng estudyante sa pagbabago ng kalagayan ng estudyante at iba pang mga tao na inimitahang makilahok ng:
 - (A) Mga magulang ng estudyante; o
 - (B) Distrito ng paaralan kung saan naka-enroll ang estudyante;
- (3) Kung ang estudyante ay hindi bababa sa 18 taong gulang, ang pagiging kasangkot ng estudyante sa pagbabago ng kalagayan at kinabukasan ng magulang ng estudyante at iba pang mga tao, kung ang magulang o ang ibang tao:
 - (A) Ay inimitahan ng estudyante o ng distrito ng paaralan na makilahok kung saan naka-enroll ang estudyante; o
 - (B) May pahintulot ng estudyante na makilahok sa ilalim ng suportadong kasunduan sa paggawa ng desisyon;
- (4) Angkop na mga opsyon sa postsecondary education, kabilang na ang paghahanda para sa gawain sa kursong postsecondary-level;
- (5) Isang angkop na functional vocational evaluation;
- (6) Angkop na mga mithiin at layunin sa pagtatrabaho;
- (7) Kung ang estudyante ay hindi bababa sa 18 taong gulang, ang pagkakaroon ng angkop sa edad na mga kapaligiran sa pagtuturo, kabilang ang kalagayan ng komunidad o kapaligiran na naghahanda sa estudyante para sa postsecondary education o pagsasanay, kumpetitibong binuong pagtatrabaho, o pamumuhay ng Malaya alinsunod sa mga layunin at tunguhin ng pagbabago ng kalagayan ng estudyante;
- (8) Angkop na mga mithiin at layunin sa pamumuhay nang mag-isa;
- (9) Angkop na mga sitwasyon para sa pagsasagawa ng referral ng estudyante o ang magulang ng estudyante sa ahensya ng gobyerno para sa mga serbisyo o pampublikong mga benepisyo, kabilang ang referral sa paglalagay ng ahensya ng gobyerno sa estudyante sa listahan ng naghihintay para sa mga pampublikong benepisyo na nakalaan para sa estudyante; at
- (10) Ang paggamit at kakayahang magamit ng angkop na;
 - (A) Mga karagdagang tulong, serbisyo, kurikulum, at iba pang oportunidad para alalayan ang estudyante sa pagkakaroon ng mga kasanayan sa paggawa ng desisyon; at
 - (B) Mga suporta at serbisyo para pagyamanin ang pagsasarili at determinasyon sa sarili ng estudyante, kabilang na ang suportadong kasunduan sa paggawa ng desisyon.

Hinihingi ng Bahagi B ng IDEA na, simula sa pagkakaroon ng bisa ng unang IEP kapag sumapit ang bata sa edad na 16, o mas bata pa kung ipasiya ng ARD committee na angkop, kailangang magsama ang IEP ng nararapat na post-secondary na layuning masusukat base sa mga nararapat sa edad na mga pagtatasa ng pagbabago ng kalagayan na may kaugnayan sa pagsasanay, edukasyon, pag-empleyo at, kung saan nararapat, mga kakayahan sa pamumuhay ng nag-iisa (independent living skills). Kailangang isama sa IEP

ang transition services, pati na ang mga kurso ng pag-aaral, na kinakailangan upang tulungan ang bata na matupad ang mga mithiing iyon.

Kailangang imbitahan ang iyong anak sa meeting ng ARD committee kung kailan tatalakayin ang transition services at postsecondary na mga mithiin. Kung hindi dumadalo sa meeting ang iyong anak, kailangang gumawa ng ibang hakbang ang ARD committee para tiyakin na naisaalang-alang ang mga kagustuhan at interes ng iyong anak. Kung ang iyong anak ay wala pang 18 at hindi bababa sa 14 ang edad, dapat ding isipin ng ARD committee na makisali sa iyo at sa iba pang taong inimbitahan mo at ng paaralan na makilahok sa paglilipat sa estudyante. Dagdag pa rito, hangga't naaangkop, sa iyong nakasulat na pahintulot o pagpayag na nakasulat ng nasa hustong gulang na estudyante, kailangang maimbita ng paaralan ang isang kinatawan ng anumang kalahok na ahensya na malamang ay magiging responsable sa pagkakaloob o pagtutustos para sa mga serbisyo sa pagbabago ng kalagayan.

Sa sandali na ang iyong anak ay nag-18, dapat isaalang-alang ng ARD committee, kung angkop, tugunan ang pagiging kasangkot ng pagbabago ng kalagayan ng estudyante at iyong kinabukasan at iba pang mga tao, kung ikaw o ang ibang tao ay:

- Imbitado na makilahok ng nasa hustong gulang na estudyante o ng LEA na kung saan naka-enroll ang nasa hustong gulang na estudyante; o
- May pahintulot ng nasa hustong gulang na estudyante na makilahok alinsunod sa suportadong kasunduan sa paggawa ng desisyon.

Mga Estudyanteng Nasa Hustong Gulang

Kapag sumapit ang inyong anak sa edad na 18, ang bata ay nagiging isang estudyanteng nasa hustong gulang. Ang mga estudyanteng nasa hustong gulang ay may karapatang gumawa ng mga desisyon sa kanilang sarili maliban kung tinukoy ng batas na walang kakayahan. Sa meeting ng ARD committee na ginaganap ng hindi bababa sa isang taon bago mag-18 ang inyong anak, malalaman ng inyong anak na ang karapatan na magsagawa ng mga pang-edukasyon na desisyon ay malilipat sa kanila mula sa kanilang mga magulang. Dapat na kasama sa IEP ng inyong anak ang pahayag upang patotohanan na ang magulang at ang anak ay may kabatiran sa paglilipat ng karapatan. Dapat din na may kasama itong pahayag na naglalarawan ng impormasyon at pinagkunan na ibinahagi tungkol sa pangangalaga, mga alternatibo sa pangangalaga, at impormasyon na ibinahagi tungkol sa iba pang mga suporta at serbisyo na idinisenyo para sakloloan ang pamumuhan ng malaya.

Kapag nalipat sa iyong estudyanteng nasa hustong gulang ang mga karapatan, ikaw at ang iyong estudyanteng nasa hustong gulang ay kapwa makakatanggap ng lahat ng kinakailangang paunawa sa hinaharap. Gayunpaman, ang mga paunawa ng meeting ng ARD committee ay hindi imbitasyon para dumalo ka sa mga meeting. Maaari ka lamang dumalo sa mga meeting kapag inimbitahan ka ng iyong estudyanteng nasa hustong gulang o nagbigay ng pahintulot ang paaralan na imbitahan ka.

Mga Batang May Autism

Para sa isang batang may autism, may 11 estratehiya na kailangang isaalang-alang, alinsunod sa 19 TAC §89.1055(e), batay sa mga gawi sa pag-aaral na nirepaso ng ibang sangkot sa edukasyon at batay sa pagsasaliksik hangga't makakaya. Kapag kinakailangan, dapat talakayin ang mga estratehiyang ito sa IEP. Kapag hindi kailangan, dapat maisama sa IEP ang isang pahayag na nagsasabi ng gayon at ang pinagbatayan ng pagpapasiya. Ang mga karagdagang estratehiya na kailangang isaalang-alang ng ARD committee ay ang:

- Pinalawig na programang pang-edukasyon;
- Pang-araw-araw na mga iskedyl na nagpapakita ng pinaka-kaunting oras na hindi nakaayos;
- Pagsasanay sa loob ng tahanan at sa komunidad, o mga alternatibong magagawa;
- Mga estratehiyang sumusuporta sa positibong pag-uugali;
- Pagpapalano sa hinaharap;
- Pagsasanay ng magulang/pamilya, at suporta;
- akmang proporsyon ng tauhan sa bata na nararapat sa mga natukoy na aktibidad;
- Pamamagitan sa pakikipag-ugnayan;
- Galing sa pakikisalamuha at suporta at estratehiya;
- Propesyonal na edukador/suporta ng tauhan; at
- Mga estratehiya sa pagtuturo base sa pinagbalik-aralan ng kabarkada/kaedad, base sa pag-aaral na mga gawi.

Mga Batang Bingi o Mahina ang Pandinig

Para sa isang batang bingi o mahina ang pandinig, kailangang maisaalang-alang ng ARD committee ang:

- Mga pangangailangan ng bata sa pananalita at komunikasyon;
- Mga pagkakataon ng bata para sa mga tuwirang komunikasyon sa mga ka-edad at propesyonal na tauhan sa pananalita at paraan ng komunikasyon ng bata;
- Akademikong antas ng bata; at
- Buong saklaw ng mga pangangailangan ng bata, pati na ang mga pagkakataon para sa tuwirang pagtuturo sa pananalita at paraan ng komunikasyon ng bata.

Mga Batang Bulag o May Kapansanan sa Paningin

Sa ilalim ng batas ng estado, para sa isang batang bulag o may kapansanan sa paningin, dapat magsama ang ARD committee sa IEP ng bata ng braille sa pagtuturo at ang paggamit ng brayle maliban na lang kung mapag-alaman at maidokumento ng ARD committee na hindi angkop ang brayle bilang paraan ng pagbasa at pagsulat para sa bata. Ang pag-alam ng ARD committee ay dapat batay sa pagsusuri sa gamit at kasanayan sa pagbabasa at pagsusulat ng bata at sa kasalukuyan at panghinaharap na pangangailangan sa pag-aaral nito.

Sa ilalim ng batas ng estado, para sa isang batang bulag o may kapansanan sa paningin, kailangang isaalang-alang ng ARD committee ang pangangailangan ng bata sa:

- Kakayahan sa pagtumbas (compensatory skills), gaya ng brayle at pagpapaunlad ng konsepto, at iba pang kakayahang kailangan upang makamit ang nalalabi sa kurikulum;
- Pagtuturo sa oryentasyon at pagpapalipat-lipat (mobility);
- Galing sa pakikisalamuha (social interaction skills);
- Pagpapalano ng karera;
- Teknolohiya na pantulong, kasama ang mga kagamitan sa mata (optical devices);
- Galing o kakayahan na mamuhay mag-isa;
- Aliwan at libangan;
- Pansariling-katibayan ng loob; at
- Kagalingan sa sensoryo.

Behavioral Intervention Plan (BIP)

Kung maipasiya ng ARD committee na ang isang behavioral intervention plan o **BIP** ay angkop para sa iyong anak, kailangang maisama ang plano na iyon sa parte ng IEP ng iyong anak at ikaloob sa bawat guro na may responsibilidad sa pagtuturo ng iyong anak.

Mga Serbisyo sa Extended School Year

Kailangang pag-isipan ng ARD committee kung kwalipikado ang iyong anak para sa ESY services. Kwalipikado ang iyong anak para sa ESY services kung, sa isa isa o higit pang kritikal na aspetong tinalakay sa kasalukuyang mga mithiin at layunin sa IEP ng iyong anak, nagpamalas ang iyong anak, o risonableng maaasahan siya na magpamalas, ng lubhang o malamang na manumbalik (substantial regression) na hindi na mababawi pa sa loob ng risonableng panahon. Ang salitang *severe (lubha) o substantial regression* (malamang na manumbalik) ay nangangahulugan na ang bata ay naging, o magiging, hindi maaring magpanatili ng isa o higit pang natutunang kritikal na galing/kakayahan sa kawalan ng ESY services.

Kung maipasya ng ARD committee na kailangan ng iyong anak ang mga serbisyo ng ESY, kailangang tukuyin ng IEP kung alin sa mga layunin sa IEP ang tatalakayin habang sinasagawa ang ESY services. Kung hindi minungkahi ng iyong paaralan na talakayin ang ESY services sa taunang meeting ng ARD committee ng iyong anak, maaari kang humiling na talakayin ng ARD committee ng iyong anak ang pagiging karapat-dapat niya sa mga ESY services. Ang mga impormasyon tungkol sa ESY services ay matatagpuan sa https://tea.texas.gov/Academics/Special_Student_Populations/Special_Education/Programs_and_Services/Extended_School_Year_Services_for_Students_with_Disabilities.

Placement

Hinihingi ng IDEA na ang bata na may kapansanan ay maging edukado sa *kapaligirang di-gaanong mahigpit*. Nangangahulugan ito na ang iyong anak ay tuturuan kasama ang mga batang walang kapansanan sa pinaka-maaabot na nararapat. Ang pagtanggap ng iyong anak mula sa regular na pang-edukasyon na kapaligiran ay maaaring maganap lang kung ang kalikasan o tindi ng kanyang kapansanan ay gayun na ang edukasyon sa regular na mga klase gamit ang mga pantulong at mga serbisyo ay hindi makakamit ng may pagkasiya.

Ang mga pantulong (Supplementary aids) at mga serbisyo ay tumutukoy sa mga tulong, serbisyo, at mga ibang suporta na hindi pinagkakaloob sa regular education classes, mga ibang kaugnay na pook ng edukasyon, at sa mga pook ng extracurricular at nonacademic, upang mabigyan ng kakayahan ang mga batang may kapansanan na maturuan kasama ang mga batang walang kapansanan hanggang sa pinaka-maaabot na nararapat.

Ang pinaka-buod ng proseso ng special education ay nagsasangkot sa pagtutukoy ng angkop na pang-edukasyon na pagtatalaga para sa pagpapatupad ng IEP ng bata. Ang pagtatalaga ay tumutukoy sa mga puntos sa pagpapatuloy ng mga pagpipilian sa pagtatalaga (hal. mga regular na klase, mga espesyal na klase, mga espesyal na paaralan, pagtuturo sa tahanan, pagtuturo sa mga ospital at institusyon) na inilalaan sa bata na may kapansanan. Ang pagtatalaga ay hindi tumutukoy sa tiyak na pisikal na lokasyon o bahagi kung saan ihahatid ang mga serbisyo. Ang ARD committee ang nagpapasiya sa pang-edukasyon na pagtatalaga batay sa IEP ng bata.

Desisyon ng ARD Committee

Ang ilang desisyon ng ARD committee tungkol sa kinakailangan mga elemento ng IEP ay kailangang pagkasunduan ng mga miyembro ng komite kung posible. Ang kasunduang ito ay tinatawag na consensus. Kailangang sikapin ng ARD committee na magkaroon ng consensus, ngunit ang paaralan ang may pinakamalaking responsibilidad na tiyakin na makasama sa IEP ang mga serbisyong kinakailangan ng iyong anak upang tumanggap ng FAPE. Hindi pinapayagang gumawa ng mga desisyon ang ARD committee batay sa boto ng karamihan. Dapat magpahiwatig ang IEP kung sumasang-ayon o hindi ang administrador sa mga desisyon ng ARD committee.

Kung hindi ka sang-ayon sa mga desisyon ng ARD committee, hahandugan ka ng isang pagkakataong magkaroon ang komite ng recess ng ilang panahon na hindi hihigit sa 10 araw ng pagpasok maliban kung ikaw at ang paaralan ay nagkasundong hindi. Kung tatanggapin mo ang alok na mag-recess at muling magmeeting, kailangang i-iskedyul ng ARD committee ang muling pagmi-meeting sa pinagkasunduang oras at lugar. Gayunman, kung ang presensya ng iyong anak sa kampus ay nagpapakita ng panganib na masaktan ang iyong anak o ang iba pa, o kung ang iyong anak ay may nagawang kasalanang magpapatalsik sa kanya o isang kasalanang maaaring humantong sa paglalagay sa kanya sa isang disciplinary alternative education program, hindi na kailangan ng ARD committee na mag-recess kahit hindi ka sang-ayon sa mga desisyon ng ARD committee.

Habang nasa recess, kailangang maisaalang-alang ng mga kasapi ang mga alternatibo, magtipon ng mga karagdagang impormasyon, maghanda ng marami pang dokumentasyon, at/o kumuha ng karagdagang tauhang mapagkukunan ng impormasyon na makakatulong sa igay sa ARD committee na gumawa ng kasunduan masasang-ayunan ng lahat. Kung mag-meeting na muli ang ARD committee at patuloy kang hindi sumang-ayon, maliban kung ang hindi pagsang-ayon ay patungkol sa unang pagkakaloob ng mga serbisyo na nangailangan ng pahintulot, kailangang ipatupad ang IEP na pinagpasiyahan ng paaralan na nararapat sa bata.

Kapag walang napag-kasunduan, kailangang mapasama sa IEP ang isang nakasulat na pahayag na base ng hindi pagkaka-unawaan. Kung hindi ka sumasang-ayon sa pagpapasiya ng ARD committee, kailangang handugan ka ng pagkakataong magsulat ng iyong sariling pahayag ng hindi pagsang-ayon. Kailangang pagkalooban ka ng paaralan na paunang nakasulat na paunawa ng hindi bababa sa limang araw ng pagpasok bago mapatupad ang IEP, maliban kung ikaw ay sumang-ayon sa mas maikling timeframe.

Maaari ding piliin ng ARD committee na mag-recess para sa mga kadahilanang maliban sa pagkabigo na makakuha ng pagsang-ayon sa lahat ng hinihingin elemento ng IEP.

Kopya ng IEP

Ang paaralan ay kailangang bigyan ka ng libreng kopya ng IEP ng iyong anak. Sa ilalim ng 19 TAC §89.1050(i), kung hindi ka makapagsalita ng English at ang iyong katutubong wika ay Espanyol, kailangang magbigay ang paaralan ng nakasulat o naka-rekord na audio ng IEP ng iyong anak na isinalin sa Espanyol. Kung hindi ka makapagsalita ng English at ang iyong katutubong wika ay hindi Espanyol, kailangang gawin ng paaralan ang makakaya nito na magbigay ng nakasulat na kopya o naka-rekord na audio ng IEP ng iyong anak na nakasalin sa iyong katutubong wika. Kung hindi ka makapagsalita ng English at ang iyong katutubong wika ay hindi nasusulat na wika, kailangang gumawa ng hakbang ang paaralan upang tiyakin na ang IEP ng iyong anak ay naisalin sa salita o sa ibang paraan sa iyong katutubong wika. Ang nakasulat na pagsasalin ay ibig sabihing lahat ng salita sa IEP ng iyong anak ay naisalin sa nakasulat na anyo. Maaring magbigay ang paaralan sa inyo ng audio na record ng meeting ng ARD committee kung ikaw ay tutulungan

ng isang tagapagsalin o ng isang pagsasalin ng meeting, kung lahat ng nilalaman sa IEP ng iyong anak ay isinalin sa salita at nakarekord.

Sa ilalim ng Bahagi B ng IDEA, kailangang gawin ng paaralan ang anumang pagkilos na kailangan para matiyak na nauunawaan ng isang magulang ang mga nangyayari sa meeting ng ARD committee, pati na ang pagkuha ng interpreter para sa mga magulang na bingi o ang katutubong wika ay hindi English.

Pagrerepaso ng IEP

Kailangang mag-meeting isang beses nang kahit minsan man lang sa isang taon ang ARD committee para repasuhin ang IEP ng iyong anak at maipasiya kung ang mga taunang mithiin ay natutupad. Maaari ding mag-meeting ang ARD committee nang mas madalas kaysa taunan para mabago ang IEP ng iyong anak, kung naaangkop, para matalakay ang:

- Anumang kawalan ng inaasahang pag-unlad patungo sa taunang layunin at sa pangkalahatang kurikulum;
- Mga resulta ng anumang muling pagsusuri;
- Impormasyon patungkol sa bata na ipagkakaloob, o pinagkaloob, ng mga magulang;
- Mga inaasahang pangangailangan ng bata; o
- Iba pang bagay.

Maaari kang humiling ng isang meeting ng ARD committee para talakayin ang mga alalahanin sa edukasyon ng iyong anak. Kailangan mong ibigay sa paaralan ang iyong nakasulat na kahilingan na mag-meeting o, sa loob ng limang araw ng pagpasok, bigyan ka ng nakasulat na paunawa na nagpapaliwanag kung bakit tumatangi ang paaralan na mag-meeting. Kung hindi ka makapagsalita ng English, kailangang magbigay ang paaralan ng paunawa sa iyong katutubong wika, maliban kung sadyang hindi maaari na gawin ito. Kung ang iyong katutubong wika ay hindi nakasulat na wika, kailangang gumawa ng hakbang ang paaralan upang tiyakin na ang paunawa ay naisalin sa salita o sa ibang paraan upang maintindihan mo ang paunawa.

Maaari kayong magsang-ayon ng paaralan na gumawa ng pagbabago sa IEP ng hindi magmi-meeting ang komieng ARD. Gayunpaman, ang mga pagbabago sa pagtitiyak ng pagiging karapat-dapat, pagbabago sa pagtatakda, at mga pagtitiyak sa mga pagpapakita (manifestation determinations) ay kailangang magawa sa meeting ng ARD committee. Kung baguhin ang IEP sa labas ng meeting ng ARD committee, kailangang may nakasulat na dokumento na nagpapamalas ng pinagkasunduan na pagbabago. Sa kahilingan, kailangang pagkalooban ka ng paaralan ng kopya ng binagong IEP na nakasali na ang mga pagbabago. Bilang karagdagan, kailangang masiguro ng paaralan na ang ARD committee ng bata ay nasabihan tungkol sa mga pagbabago.

Muling Pagsusuri (Reevaluation)

Sa oras na magsimula ang iyong anak na tumanggap ng special education at kaugnay na mga serbisyo, palagiang muling pagsusuri ay kinakailangan Kailangang gumawa ng risonableng pagsisikap ang paaralan upang makamit ang iyong pahintulot para sa muling pagsusuri. Kung mabigo kang tumugon kahit na may risonableng pagsisikap, maaaring magsagawa ang paaralan ng muling pagsusuri ng walang pahintulot mo. Kung tumanggi kang magbigay ng pahintulot para sa muling pagsusuri ng iyong anak, maaari ang paaralan, ngunit hindi inuobluga, humingi ng isang intervention o humiling ng isang kinakailangang proseso ng pagdinig na mangingibabaw sa iyong kawalan ng pahintulot sa muling pagsusuri. Hindi lumalabag ang paaralan sa kanyang child find duty o obligasyon na suriin ang iyong anak kung ang paaralan ay hindi

humingi na pangibabawan ang iyong pagtanggap sa pagpapahintulot sa muling pagsusuri.

Ang muling pagsusuri ay kagaya ng paunang pagsusuri. Kailangang maging komprehensibo ang muling pagsusuri nang sapat para maipasiya kung ang iyong anak ay patuloy na isang batang may kapansanan at ang mga pangangailangan ng iyong anak sa pag-aaral. Maliban kung iba ang mapagkasunduan ninyo ng paaralan, kailangang gumawa ng muling pagsusuri sa mga pangangailangan ng iyong anak nang hindi bababa sa kada tatlong taon. Hindi hihigit sa isang muling pagsusuri ang maaaring mangyari sa loob ng isang taon maliban kung iba ang mapagkasunduan ninyo ng paaralan.

Isang review of existing evaluation data (**REED**) o pagrerepaso sa datos ng umiiral na pagsusuri ang kailangang maganap bilang bahagi ng isang paunang pagsusuri, kung naaangkop, kailangang magawa ang REED bilang bahagi ng anumang muling pagsusuri ng isang bata sa ilalim ng IDEA. Hindi kinakailangan ng paaralan na hingin ang iyong pahintulot para repasuhin ang datos ng umiiral na pagsusuri. Ang REED ay kailangang isagawa ng ARD committee, na kasama ka, ngunit hindi ito kailangang isagawa sa isang meeting. Kailangang repasuhin ng mga miyembro ang datos tungkol sa iyong anak, pati na ang mga impormasyon na iyong ibinigay, para matukoy ang saklaw ng pagsusuri o muling pagsusuri.

Kung tumatanggap na ang iyong anak ng special education at mga kaugnay na serbisyo, magpapasya ang ARD committee kung anong karagdagang pagsusuri, kung meron man, ang kailangan upang matiyak kung gagawa ng mga pagdadagdag o pagbabago sa special education at mga kaugnay na serbisyo ng iyong anak.

Kung magdesisyon ang ARD committee na hindi na kailangan ng karagdagang pagsusuri upang maipasiya kung patuloy na kinakailangan ng iyong anak ang special education at kaugnay na mga serbisyo, kailangang ipaliwanag sa iyo ang mga dahilan para sa desisyong ito. Pagkatapos ipaliwanag kung bakit natiyak ng ARD committee na sapat na ang datos sa umiiral na pagsusuri, hindi na kailangang magdaos ng paaralan ng bagong pagsusuri para makumpleto ang isang kinakailangang muling pagsusuri maliban kung hinihiling mo na gawin ito ng paaralan.

Independent Educational Evaluation (IEE)

Kung hindi ka sang-ayon sa isang pagsusuri o muling pagsusuri ng paaralan, maaari kang humiling ng isang **IEE**, na gagastusan ng paaralan. Kailangan kang bigyan ng paaralan ng impormasyon kung saan makakakuha ng isang IEE at kailangan kang mabigyan ng kopya ng pamatayan ng paaralan sa pagkuha ng IEE. Kailangang makatugon ang IEE sa mga pamantayan ng paaralan. Kung hihiling ka ng IEE, kailangang bayaran ng paaralan ang IEE, nang walang di-kinakailangang pagkaantala, o humiling ng legal na proseso ng pagdinig upang maipakita na ang pagsusuri nila ay angkop. May karapatan ka sa isa lamang na IEE na bayad ng publiko sa bawat oras na magsagawa ng pagsusuri ang isang paaralan. Kung humiling ng pagdinig ang paaralan at ang opisyal sa pagdinig o hearing officer ay nagpasiya na ang pagsusuri ng paaralan ay nararapat, may karapatan ka pa rin para sa isang IEE, ngunit hindi ito babayaran ng paaralan. Ang mga impormasyon na makukuha sa IEE na pumapasa sa panuntunan ng paaralan ay kailangang isaalang-alang ng ARD committee batay sa tustos ng isang FAPE na walang kinalalaman sa kung binayaran ng paaralan ang IEE.

Pagbawi ng Pahintulot para sa Mga Serbisyo

Gaya ng iyong kapangyarihan na magbigay ng pahintulot sa unang tustos ng special education at kaugnay na mga serbisyo, may karapatan ka ring bawiin ang iyong pahintulot para sa mga serbisyo. Ang iyong pagbawi ng pahintulot ay kailangang nakasulat. Sa oras na matanggap ng paaralanan iyong nakasulat na pagbawi, kailangang respetuhin nila ang iyong kapasiyahan. Gayunpaman, bago putulin ng paaralan ang

mga serbisyo, kailangang magkaloob sila sa iyo ng isang paunang nakasulat na paunawa na ititigil na ang mga serbisyo. Bagamat kailangang putulin ng paaralan ang mga serbisyo, hindi obligado ang paaralan na baguhin ang pangedukasyon na record ng iyong anak upang matanggal ang anumang tumutukoy sa mga dating serbisyo ng special education at kaugnay na serbisyo sa nakaraan.

Kapag binawi mo ang iyong pahintulot para sa patuloy na tustos ng special education at mga kaugnay na serbisyo, ipapalagay na ang iyong anak ay isang estudyante ng pangkalahatang edukasyon (general education student) at hindi na siya magiging karapat-dapat sa anumang proteksyon sa ilalim ng IDEA. Isa pa, kapag binawi mo ang iyong pahintulot sa mga serbisyo, hindi na maaari pang humiling ang paaralan ng isang intervention o isang kinakailangang proseso ng pagdinig sa pagsubok nilang baguhin o hamunin ang iyong pagpapasiya.

Pagtatapos (Graduation)

Isa sa mga layunin ng public education system (pampublikong sistema sa edukasyon) sa Texas na ang lahat ng estudyante ay manatili sa paaralan hanggang makakuha sila ng high school diploma. Kailangang makamit ng estudyante ang ilang pamantayan (standards) upang makapag-tapos na may regular na high school diploma. Para sa isang batang tumatanggap ng special education at kaugnay na mga serbisyo, kailangang sumunod ang paaralan sa ilang pamamaraan kapag naghahandang pagtapusin ang isang estudyante o wakasan ang special education at kaugnay na mga serbisyo ng estudyante dahil hindi na tumutugon ang estudyante sa karapat-dapat na edad. Bilang karagdagan, may mahalagang ginagampanan ang ARD committee sa ilang pagpapasiya na may kaugnayan sa pagtatapos.

Sa ilalim ng IDEA, kailangang makakuha ng special education at kaugnay na mga serbisyo ang isang karapat-dapat na bata o estudyanteng nasa hustong gulang hanggang sa siya ay magtapos na may regular na high school diploma o lagpas na sa kinakailangang edad para maging karapat-dapat para sa libreng angkop na pampublikong edukasyon sa ilalim ng batas ng estado, na edad 21 sa Texas o hanggang sumapit ang ika-22 kaarawan ng estudyante. Ang isang estudyanteng nasa hustong gulang na tumatanggap ng special education at kaugnay na mga serbisyo na 21 taong gulang pagsapit ng Setyembre 1 ng taong panuruan ay karapat-dapat para sa mga serbisyo hanggang sa katapusan ng taong panuruang iyon o hanggang sa siya ay magtapos na may regular na high school diploma batay sa pagtugon sa mga pamantayan ng kurikulum at mga kinakailangang credit na naaangkop sa mga estudyante sa pangkalahatang edukasyon, anuman ang mauna.

Kapag wawakasan ang pagiging karapat-dapat ng iyong anak o ng estudyanteng nasa hustong gulang sa special education ay nagwawakas dahil sa pagtatapos nang may regular na high school diploma o dahil lagpas na ang edad niya para sa special education at kaugnay na mga serbisyo, kailangang bigyan ka ng paaralan ng paunang nakasulat na paunawa ng pagwawakas ng mga serbisyo. Atsaka, kailangan ring bigyan ng paaralan ang bata o estudyanteng nasa hustong gulang ng isang buod ng kanyang natamo sa academic achievement at functional performance.

Ang isang bata o estudyanteng nasa hustong gulang na tumatanggap ng special education at kaugnay na mga serbisyo ay maaaring magtapos at magawaran ng regular na high school diploma sa pagkamit niya ng kaparehong pamantayan ng kurikulum at mga kinakailangang kredito na nararapat sa mga estudyante sa pangkalahatang edukasyon sa ilalim ng isa sa apat na programa ng pagtatapos (i.s. Foundation High School Program (programang pundasyon sa high school), Recommended High School Program (programang minungkahi sa high school), Distinguished Achievement High School Program (programa ng katangi-tanging natamo sa high school), o Minimum High School Program (programang pinakamababa sa high school), pati na ang pagpasa sa hinihinging pagtatasa ng estado.

Lahat ng estudyanteng magsisipagtapos na karapat-dapat para sa special education at kaugnay na mga serbisyo na nagwawakas ang pagkamarapat dahil sa gantimpala ng regular na high school diploma ay kailangang bigyan ng buod ng academic achievement at functional performance. Ang buod na ito ay dapat magsaalang-alang, bilang nararapat, ng pananaw ng magulang at estudyante at mga nakasulat na rekomendasyon mula sa serbisyo ng mga ahensya para sa nasa hustong gulang kung paano sasakloloan ang estudyante para makamit ang mga postsecondary na layunin. Para sa ilang estudyante, dapat kasama sa buod ang pagsusuri sa estudyante.

Ang isang bata o estudyanteng nasa hustong gulang na nagtatapos nang walang regular na high school diploma at wala pang edad 22 ay nararapat pa rin sa isang libreng pampublikong edukasyon sa ilalim ng IDEA. Ang bata, sa ilang sitwasyon, ay maaaring bumalik sa paaralan at tumanggap ng mga serbisyo hanggang sa katapusan ng taong panuruan kung kailan aabot siya sa edad na 22. Kung inaasam ng iyong anak na bumalik pagkatapos ng kanyang pagtatapos, kailangang matiyak ng ARD committee ang mga kinakailangang serbisyong pang-edukasyon.

Disiplina

May mga espesyal na panuntunang angkop sa mga aksyon sa pagdidisiplinang ginagawa sa isang batang may kapansanan. Karaniwan na, ang isang batang may kapansanan ay hindi maaaring alisin mula sa kanyang kasalukuyang educational placement nang mahigit 10 magkakasunod na araw ng pasukan sa paaralan kung ang maling asal ay may kaugnayan sa kanyang kapansanan. Dagdag pa ryan, may ilang sitwasyon sa pagdidisiplina na nangyayari patungkol sa isang estudyanteng may kapansanan na nagiging dahilan para mag-meeting ang ARD committee.

Panandaliang Pagtatanggal

Maaaring tanggalin ng mga opisyaes ng paaralan ang iyong anak sa kanyang pangkasalukuyang pagtatalagang pang-edukasyon kung ang iyong anak ay lumabag sa kodigo ng pag-asal ng estudyante (code of student conduct). Ang pagkakatanggal na ito ay maaaring sa nararapat na pansamantalang alternatibong kalagayang pang-edukasyon o *interim alternative educational setting (IAES)*, isa pang kalagayan, o pagsuspindi ng hindi hihigit sa 10 magkakasunod na araw ng pagpasok (sa maaabot na ang parusa o disciplinary measure ay gagamitin sa mga batang walang kapansanan); at, para sa karagdagang pagtatanggal ng hindi hihigit sa 10 magkakasunod na araw ng pagpasok sa taon ng pagpasok na iyon para sa magkaibang insidente ng maling asal (bastat ang pagtatanggal ay hindi nangangahulugang pagbabago ng pagtatakda). Madalas na tinatawag itong *10-day rule*.

Ang nagdidisiplinang mga pagtatanggal sa loob ng 10 magkakasunod na araw ng pasukan sa paaralan o wala pa ay hindi nagiging dahilan para mag-meeting ang ARD committee, maliban kung ang pagtatanggal ay binubuo ng isang pagbabago sa mga placement. Ang distrito ng paaralan ay hindi nagbibigay ng mga serbisyo sa isang batang may kapansanan o isang batang walang kapansanan na natanggal mula sa kanyang kasalukuyang placement sa loob ng 10 araw ng pasukan sa paaralan o wala pa sa taong panuruang iyon.

Mga Naipong Pagtatanggal na Bumubuo ng 10 Araw o Mahigit Pa

Maaaring mag-utos ang mga opisyaes ng paaralan ng maikling panahong pagtatanggal sa taon ng pasukang rin na iyon para sa mga magkaibang insidente ng maling pag-asal, basta't ang pagtatanggal ay hindi nangangahulugan ng pagbabago sa pagtatakda. Pagkatapos na natanggal ang iyong anak ng 10 naipong araw ng pagpasok sa taon ng pasukang iyon, kung ang pangkasalukuyang pagtatanggal ay para sa

hindi hihigit sa 10 magkakasunod na araw ng pagpasok at hindi ito pagbabago ng pagtatalaga, kailangang magkaloob ang paaralan ng mga serbisyo upang mabigyan ng pagkakataon ang iyong anak na magpatuloy sa paglahok sa kurikulum ng pangkalahatang edukasyon, kahit na sa ibang kalagayan, at upang umunlad patungo sa pagkamit ng mga layunin na isinaad ng IEP ng iyong anak. Kailangang kumunsulta ang mga tauhan ng paaralan sa kahit isa lamang na guro ng iyong anak upang mapagpasiya kung anong mga serbisyo ang kinakailangan. Tandaan na kinakailangan ng IDEA sa 34 CFR §300.530(d)(5) na ang ARD committee ang magpapasiya sa angkop na mga serbisyo kung ang pagtatanggal ay isang pagbabago sa placement.

Pagbabago sa Placement

Ang pagtatanggal ng isang bata na may kapansanan sa kanyang pangkasalukuyang pang- edukasyong pagtatalaga ay isang pagbabago ng pagtatalaga kung ang pagtatanggal ay para sa higit pa sa 10 magkakasunod na araw ng pagpasok o ang bata ay nagkaroon na ng kabit- kabit ng pagtatanggal na bumubuo na ng huwaran. Nabubuo ang huwaran kapag:

- Ang pagtatanggal ay bumubuo ng higit sa 10 araw ng pagpasok sa isang taon ng pasukan;
- Ang asal ng bata ay karamihang kagaya sa asal niya sa mga nakaraang insidente na nagbunga sa kabit-kabit na pagtatanggal; at
- Ibang mga sanhi gaya ng tagal ng mga pagtanggap, ang kabuuang panahon na natanggal ang bata, at ang pagkakalapit ng pagtatanggal sa isat-isa.

Titiyakin ng paaralan base sa bawat kaso (case-by-case basis) kung ang huwaran ng pagtatanggal ay tumutumbas sa pagbabago ng pagtatalaga. Maaari mong hamunin ang desisyon ng paaralan tungkol sa kung ang isang pattern ng mga pagtatanggal ay nangyari sa pamamagitan ng legal na proseso ng pagdinig at paglilitis sa hukuman.

Kung magmungkahi ang paaralan ng pagtatanggal na mangangahulugang pagbabago ng pagtatalaga, kailangang magpasabi sa iyo ang mga opisyal ng paaralan ng ganoong pagpapasiya at pagkalooban ka ng kopya ng [Notice of Procedural Safeguards](#). Kailangang maisagawa ito sa petsa kung kailan ginawa ang pagpapasiya para mabago ang pagtatalaga ng bata. Bilang karagdagan, kailangang mag-meeting ang ARD committee upang magsagawa ng tinatawag na *manifestation determination (pagtitiyak na pagpapakita)*. Ang meeting na pagpapakita ng determinasyon ay kailangang mangyari sa loob ng 10 araw ng pasukan sa paaralan ng petsa kung kailan ginawa ang desisyon para baguhin ang placement ng bata.

Pagtitiyak na Pagpapakita

Kapag nagsasagawa ng manifestation determination, kailangang pagbalik-aralan ng ARD committee ang lahat ng nauukol na impormasyon sa file ng iyong anak, kasama na ang IEP, anumang mga puna ng guro, at anumang nauukol na impormasyon na ipinagkaloob mo upang matiyak:

- kung ang kinekwesyong asal ay sanhi ng, o may hayagan at may lamang kaugnayan sa kapansanan ng iyong anak; o
- kung ang kinekwesyong asal ay hayagang resulta ng pagkabigo ng paaralan na isagawa ang IEP.

Kung matiyak ng ARD committee kung anumang kundisyon ang makamit, ang asal ay pagpapakita ng kapansanan ng bata. Kung matiyak ng ARD committee na ni isa sa mga kundisyon ang nakamit, sa gayun ay hindi pagpapakita ng kapansanan ng bata ang asal.

Kapag ang Asal ay Isang Pagpapakita

Kapag ang asal ay pagpapakita ng kapansanan ng iyong anak, kailangang isagawa ng ARD committee ang alinman sa dalawa:

- Magsagawa ng *functional behavioral assessment (FBA)*, maliban kung nagsagawa na ang paaralan ng FBA bago pa naganap ang pagbabago ng pagkatalaga na sanhi ng asal, at magsagawa ng BIP; o
- Kung mayroon ng BIP, pagbalik-aralan ang BIP at baguhin ito kapag kinakailangan upang matugunan ang asal.

Bilang karagdagan, kailangang ibalik ng ARD committee ang iyong anak sa pagkatalaga kung saan siya tinanggal maliban kung:

- Kapwa kayo ng paaralan ay sumang-ayon na baguhin ang pagkatalaga bilang parte ng pagbabago ng BIP ng iyong anak; o
- Ang pagkalabag ng iyong anak sa tuntunin ng pag-asal ng estudyante ay may kinalaman sa isa sa mga espesyal na kalagayan na inilarawan sa ibaba.

Kung pagpasiyahan ng ARD committee na ang asal ng iyong anak ay sanhi ng pagkabigo ng paaralan na isagawa ang IEP, kailangang gumawa kaagad ng mga hakbangin upang maramedyuhan ang mga kakulangan.

Kapag Ang Asal ay Hindi Pagpapakita

Kung ang asal ay hindi pagpapakita ng kapansanan ng iyong anak, maaaring disiplinahin ng mga tauhan ng paaralan ang iyong anak gaya ng ibang bata, liban lang na kailangan pa ring magpatuloy ang mga nararapat na serbisyong pang-edukasyon. Titiyaking ng ARD committee ng bata ang IAES kung saan paglilingkuran ang bata.

Espesyal na Kalagayan

Maaaring tanggalin ng opisyal ng paaralan ang iyong anak sa IAES hanggang sa 45 araw ng pagpasok ng walang pagbibigay-pansin sa kung ang asal ay pagpapakita ng kanyang kapansanan sa mga kaso kung saan ang iyong anak ay:

- magdala o umangkin ng sandata sa paaralans, sa bakuran ng paaralan, o sa isang pagtitipon ng paaralan;
- may buong kaalamang nag-aangkin o gumagamit ng bawal na gamot o nagbebenta o bumibili ng mga kontroladong gamot (controlled substance) habang nasa paaralan, nasa bakuran ng paaralan, o nasa pagtitipon ng paaralan; o
- nagdulot ng siryosong pinsala sa katawan sa ibang tao habang nasa paaralan, sa bakuran ng paaralan, o sa pagtitipon ng paaralan.

Titiyakin ng ARD committee ang IAES kung saan pagkakalooban ng serbisyo ang bata.

Mga Proteksyon sa mga Bata na Hindi pa Natitiyak Kung Karapat-dapat para sa Special Education at Kaugnay na mga Serbisyo

Kung hindi pa natitiyak kung karapat-dapat ang iyong anak para sa special education at mga kaugnay na serbisyo ngunit siya ay gumawa na ng pag-asal na lumabag sa koda ng asal ng estudyante, ang iyong anak

ay may karapatan sa mga pamamaraang proteksyon (procedural protections) sa IDEA kung may kaalaman ang paaralan na ang iyong anak ay batang may kapansanan bago naganap ang pag-asal. Karagdagang impormasyon ukol sa paksang ito ay matatagpuan sa [Notice of Procedural Safeguards](#).

Pinabilis na Kinakailangang Proseso ng Pagdinig (Expedited Due Process Hearing)

Kung hindi ka sumasang-ayon sa pagpapasya patungkol sa pagtatalaga sa isang IAES o pagtitiyak ng pagpapakita (manifestation determination), maaari kang humiling ng expedited due process hearing. Maaari ding humiling ang paaralan kung nais nilang hamunin ang pagbalik ng iyong anak sa paaralan pagkatapos na matiyak ng ARD committee na ang kanyang asal ay pagpapakita ng kanyang kapansanan.

Pagtutol sa Kapasyahan (Dispute Resolution)

May mga pagkakataon na may tututol ukol sa pagkilala, pagsusuri, pang-edukasyong pagkatalaga, o pagtustos ng FAPE sa iyong anak na may kapansanan. Kung magkaroon ng hindi pagsang-ayon, ikaw ay hinihimok na makipagtrabaho sa tauhan ng paaralan upang maayos ang mga di-pagkaka-unawaan kapag ito ay naganap. Maaari mong tanungin ang paaralan kung anong ang hinahandog nito sa mga magulang. Ang TEA ay naghahandog ng apat na pormal na pagpipilian sa pag-aayos ng mga di-pag-kakaunawaan patungkol sa special education: pagpapadali ng IEP sa estado, intervention services, ang special education complaint resolution process (prosesong pang-special education na paglutas ng reklamo), at ang programa ng kinakailangang proseso ng pagdinig.

Ang mga impormasyon tungkol sa mga pagpipiliang pagtutol sa kapasiyahan ng TEA (dispute resolution options) ay maaaring matagpuan sa [Notice of Procedural Safeguards](#). Ang karagdagang impormasyon ay makikita sa website ng TEA sa sumusunod na URL:

https://tea.texas.gov/Academics/Special_Student_Populations/Special_Education/Dispute_Resolution/Special_Education_Dispute_Resolution_Processes/.

Karagdagang Tulong

Para sa kumpletong listahan ng mga kahulugan ng mga acronyms natatagpuan sa dokumentong ito, bumisita sa <http://fw.escapps.net/display/Webforms/ESC-FW-Glossary.aspx?DT=G&LID=en>.

Makukuha rin ang mga kopya ng dokumentong ito sa mahigit 15 wika sa SPEDTex website <https://www.spedtex.org/index.cfm/parent-resources/parents-guide-to-the-ard-process/>. Maaari ka ring humiling ng isang kopya mula sa school counselor o sa special education department ng paaralan.